

İlknur Özdemir
SENİN ÖYKÜN
HANGİSİ

♥
CAN

öyküler

İlknur Özdemir
SENİN ÖYKÜN
HANGİSİ

TÜRK YAZARLARI

Yayın Yönetmeni
İlknur Özdemir

Dizgi
Serap Bertay

Düzeltili
Fulya Tükel

Montaj
Mine Sarıkaya

Kapak Düzeni
Semih Özcan

İç Baskı
Özal Basımevi

Kapak Baskı
Çetin Ofset

Cilt
ZE Ciltevi

1. basım: Mart, 2004

İlknur Özdemir
SENİN ÖYKÜN
HANGİSİ

ÖYKÜLER

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

İlknur Özdemir, İstanbul'da doğdu. İstanbul Alman Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nü bitirdi. 1990 yılına kadar çeşitli şirketlerde çalıştı. Yayıncılık ve edebiyat ortamına aktif olarak 1991 yılında katıldı. İlk çevirdiği kitap Paul Auster'ın özyaşamöyküsel kitabı *Yalnızlığın Keşfi*'dir. Almanca ve İngilizce'den 45'i aşkın çevirisi vardır. Michael Cunningham'ın Pulitzer Ödüllü romanı *Saatler*'in Türkçe çevirisiyle 2000 yılında Dünya Kitap Çeviri Ödülü'nü aldı. Önemli çevirileri arasında 2003 Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan J.M.Coetzee'nin *Utancı ve Petersburg'lu Usta* adlı romanları, Tony Morrison'un *Katran Bebek'i*, Bruno Schulz'un *Tarçın Dükkânları*, Stefan Zweig'in *Amok Koşucusu*, Max Frisch'in *Stiller*, Paul Auster'ın *Yanılsamalar Kitabı* ve *Kehanet Gecesi* adlı kitapları sayılabilir. *İlknur Özdemir* 1995 yılı başından bu yana Can Yayınları'nın Yayın Yönetmeni'dir. İlk öyküsü olan *Bez Bebek'i* 2002 yılında yazmış, ilk yazdığı dört öykü Can Yayınları'nın tematik öykü kitaplarında yayınlanmıştır. Avusturya'da yayınlanan *Lichtungen* Edebiyat Dergisi, pek çok ünlü Türk edebiyatçısının yanında *Özdemir*'in *Gece Ayrılığı* adlı öyküsünü de Almanca'ya çevirtirerek Aralık 2003 sayısında yayınlamıştır. *Senin Öykün Hangisi*, ilk öykü kitabıdır.

*Yazmam için beni yüreklendirenlere,
öncelikle de Erdal Öz ve Cemil Kavukçu'ya
teşekkürlerimle*

İÇİNDEKİLER

İssız Adada Bir Gün	11
Değişen Roller	31
Fırtına.....	45
Dönüş Yolcuları.....	65
Küçük Evin İnsanları	83
Zorba.....	95
İçinden Yağmurlar Geçti.....	107
Bez Bebek	117
Gece Ayrılığı.....	137
Buluşma	149

Issız Adada Bir Gün

Ekim sonuydu. Adadaki yazlıkçılar çoktan kente dönmüş, sokaklar boşalmış, sessizleşmişti. Hafta sonlarında, hava açıksa, son ılık günlerin keyfini çıkarmak isteyen üç-beş kişi sabah erken vapurla adaya geliyor, sararan yaprakların süslemeye başladığı bakımsızlaşan bahçelerinde, şezlonglara, hasır koltuklara oturup tertemiz ada havasını ciğerlerine çekiyor, akşam olup serinlik bastırınca da evlerin içine çekiliyor, adanın hüznü akşam saatlerini bildik bir dost gibi kucaklarken kendilerini bekleyen kış günlerinin yaklaşan ayak seslerini burada, kentte olduğundan çok daha yakından hissediyorlardı. Fayton sesleri azalmış, faytoncuların çın-gırakları duyulmaz olmuştu. Kiraya verilen köşkler ve evler boşaltılmış, perdeleri indirilmiş, panjurları kapatılmıştı. İçlerindeki basit ve zevksiz eşyalar, modası geçmiş koltuklar, cilası bozulmuş dolaplar, yetersiz soğutucular bir yıl sonraki geçici sahiplerine hazırlanmak üzere beyaz örtülerle kapatılmışlar, evler hayalet kentlerin perili köşklarine benzemişlerdi. Yazın çocukların cirit attığı bahçeler, sokaklar, plaj yolları, artık neşeli kahkahaların değil, sessizliğin bekçisiydi. Sahildeki çay bahçelerinde iskemleler ve masalar içeri taşınmış, tenteler indirilmiş, mevsimlik personelin işine son verilmişti. Bir-iki çay bahçesi kalmıştı hizmet veren. Onlar da zaman

zaman bastıran sonbahar yağmurlarına hazırlıksız yakalanmamak üzere ancak üç-beş masa bırakmışlardı dışarıda. Çalışan bir-iki garson can sıkıntısı içinde bekliyorlardı.

Gazinolardan birine girdim, açığındaki bir masaya oturdum. Nedense hemen yukarı çıkmak gelmemişti içimden. Adaya ısınmak istiyordum önce. Rüzgâr hafif olsa da üşütüyordu. Yakamı kaldırdım. Ayaklarımı sandalyenin altına doğru çektim, ısınmama yardımcı olabilmemiş gibi. Etrafta hiç kimse yoktu, kitabımı çıkarıp masanın üzerine koydum, sigara paketimle çakmağımı da yanına. Sandalyeme iyice yerleştim; denize yüzümü verdim; dalgaların köpüklü tepecikleri kıpır kıpır oynuyor, dağılıp bir başka yerde yeniden buluşuyordu. Uzaktan bembeyaz bir silüet belirdi, gitgide yaklaştı, yaklaştı, burununu adanın iskelesine doğru kırdı. Görebildiğim kadarıyla vapurda kimse yoktu. Ne işi vardı bu ıssız, ne gideni ne geleni olan adada? Saçmalama, dedim kendime, tarifeli vapur bu, okyanusta kaybolmuş korsan gemisi değil. Kaptan ustalıklı bir manevrayla iskeleye yanaştı, çımacılar koşup önce halatı alıp iskeledeki babaya sıkıca doladılar, sonra eski, tahta iskeleyi gürültüyle vapura sürdüler. Yanılmışım. Binen olmasa da inen vardı.

“Ne içersiniz efendim?”

Garsonun sesi, beni vapurdan alıp gazinoya geri getirdi. Başımı çevirip baktım. İncecik, gencecik bir delikanlıydı. Gülümseyerek bakıyordu yüzüme.

“Neyiniz var?” diye sordum.

“Çayımız taze efendim, isterseniz salıp ya da boza da verebilirim.”

Boza. Gençlik yıllarıma döndüm birden. Lise-
deyken arada bir, yeni oyun geldikçe edebiyat öğret-
menimizle Unkapanı'ndaki Şehir Tiyatrosu'na gi-
der, çıkınca da hep birlikte sokağın az ilerisindeki
Vefa Bozacısı'na mutlaka uğrar, sarı leblebi eşliğin-
de boza içerdik. Doğrusu arkadaşlarım kadar me-
raklısı değildim bu ekşimtrak içeceğin ama orada
olmak hoşuma giderdi. Gülüşüp bağrışarak bardak-
ları başımıza diker, bir sonraki tiyatro seferinde ye-
niden gelmek üzere ayrılırdık oradan. Düşününce
liseden bu yana Vefa'ya da gitmediğimi, boza da iç-
mediğimi fark ettim.

“Hangisini vereyim efendim?”

“Salep getir,” dedim aceleyle. Aklıma vapur ve
yolcusu gelmişti. Kimdi inen acaba?

Dönüp vapura baktım. Halat içeri çekilmiş, is-
kele alınmıştı. Vapur adadan ayrılmak üzereydi.

Uzun boylu, omuzları çökük, altmış-altmış beş
yaşlarında bir adam ağır adımlarla gazinoların oldu-
ğu yana doğru yürüyordu, benim oturduğum gazi-
nonun önünde durur gibi oldu, gözleriyle masaları
taradı, beni fark etmedi ya da bana öyle geldi. Ne-
dense görmüş-geçirmiş biri olduğunu düşündüm;
üstü başı pek bakımlı değildi, saçları taranmamış gi-
biydi, bir-iki günlük de sakal vardı yüzünde. Yine de
onda soylu bir hava sezmiştim. Bir-iki dakika gazi-
nonun önünde oyalandıktan sonra yoluna devam et-
ti. Beni fark etmemesi tuhafıma gitmişti. Koca gazi-
noyu gözden geçirmiş, benden başka müşteri olma-
masına karşın beni görmemişti ya da görmezlikten
gelmişti. Arkasından baktım, sağına soluna bakma-
dan ağır ağır yürümeye devam ediyordu. Gazinola-
rın bittiği yere gelince durdu, oradaki banklardan
birine oturdu, cebinden bir sigara çıkarıp yaktı. Göz-

leri denizde, öne kaykılıp oturdu. Ben de sigara paketimi çıkarıp bir sigara aldım içinden.

“Buyrun efendim!” Garsondu, çakmağını uzatmış, sigaramı dudaklarımın arasına koymamı bekliyordu.

“Sağ ol.”

“Salebiniz, efendim.”

“Şu ilerideki beyi tanıyor musun?” diye sordum.

Neden sorduğumu ben de bilmiyordum. Belki o ıssızlığı benimle paylaşanın kim olduğunu merak etmiştim.

Garson gösterdiğim tarafa baktı. “Ha, o mu? Todor Bey o.”

“Todor Bey mi?”

“Evet, Rum’dur. Adada oturur, ben bildim bileli yaz-kış burada.”

Başımla teşekkür edip gönderdim garsonu. Todor Bey’in olduğu yere baktım. Ayağa kalkmıştı, sigarasını yerde söndürdü, dönüp adanın ana caddesine doğru yürümeye başladı. Sağına soluna bakmıyordu, alışkın olduğu yerlere bakmadan basıyordu. Kaybolana kadar baktım arkasından, sonra önüme dönüp salebimi bitirdim.

“Bir salep daha getirsene!” diye seslendim garsona. Serin havada içimi ısıtmıştı salep. Mis gibi de tarçın vardı üzerinde. Bu seferkini soğutmadan içtim. Sonra hesabı ödeyip kalktım.

* * *

Babam dün akşam telefon edip, “Kızım şu adadaki eve bir göz atıversene,” demişti. “Kaç yıldır gidemedik. İyice bakımsız kaldı, elimiz üzerinde ol-

mayınca. Çatıya da bakıver, yine akmış olmasın. Bahçeyi de biraz temizletsen iyi olur, bu sefer olmaz ama Rıfat Efendi'yi bulursan konuş, o fırsat bulunca temizler, sen de sonra yine uğrar üç-beş kuruş verirsin eline. Komisyoncuya da uğrayıver, artık satılığa çıkarsak iyi olacak, nasılsa gidemiyoruz. Sen zaten yıllardır gitmiyorsun.” Sesinde gizli bir sitem vardı. Haklıydı.

Tam söz vermemiştım babama, gözümde büyüyordu oraya gitmek. Yalnız bundan değildi isteksizliğim. Kendime itiraf edemesem de unutmaya çalıştığım pek çok şeyin adaya adım atmamla birlikte yeniden canlanacağından, anıların zihnime üşüşüp beni rahatsız edeceğinden, kabuk bağlamış yaraların yeniden kanayacağından korkuyordum. Kaç yıldır kardeşim göz kulak oluyordu adadaki eve, her yıl yaz başında gidiyor, bahçeyi temizletiyor, evin sağını solunu tamir ettiriyor, belki babamlar gidip kalır diye oturulur halde tutmaya çalışıyordu. Ama Enis dört ay önce işi gereği Ankara'ya yerleşmişti. Gazeteciydi, önemli gazetelerden birinin Ankara Bürosu şefliğine tayin edilince taşınmıştı oraya. Enis bekârdı, otuz beş yaşına gelmiş ama kendi deyişiyile, hâlâ 'gönlüne göre' birini bulamamıştı. Üniversitedeyken çok hoş bir kıza âşık olmuştu, karşılıksız da kalmamıştı duyguları. Ancak kızın ailesi Enis'ten pek hoşlanmamış, sürekli kızın beynini yıkamıştı. Enis'i uçarı buluyorlar, kızlarını mutsuz edeceğinden korkuyorlardı. Sonunda Enis engellemelerden bıkmış, ilişkisine noktayı -içi kan ağlayarak- koymuştu. Kolay olmamıştı elbette bu kararı vermesi. Ama gururlu bir çocuktı, Neslihan'ın ailesinin aşağılamalarına katlanamamıştı. Neslihan'ı unutmaması zaman aldı, ondan sonra iki-üç kız arkadaşı daha oldu ama hiç-

biri Neslihan'ın yerini tutamadı. Enis de evlilikten ürker oldu. "Abla," diyordu bazen, "ben kimseyi beğenemiyorum, sorun bende mi?" Kardeşimi düşününce kendi kendime gülümsedim. Ne kadar büyüse de her erkek gibi bir çocuk yanı vardı. Beni çok severdi, ben de ona çok düşkündüm. Aramızdaki on bir yıllık yaş farkı onun bana saygısını, benim ona sevgimi çoğaltıyordu. Bir ara Ankara'ya gidip onda birkaç gün kalmalıyım, diye düşündüm. O da beni özlemiştir, yemeklerimi de. Öte yandan gidersem yazdığım romana ara vermek zorunda kalacaktım, bu da beni tedirgin ediyordu. Zaten istediğim gibi ilerlemiyordu.

Babamın telefonundan sonra keyfim kaçmıştı. Üstelik adaya gidip komisyoncuyla, ustalarla vakit kaybetmek de zor geliyordu bana, ama yapacak bir şey yoktu, babamı kıramazdım. Kırmamalıydım. Zaten ben yapmasam kim yapacaktı bunları. Sonra düşününce, bu kısa ada gezisinin bana da iyi geleceğine inandım. Romana bir günlüğüne ara vermek, temiz hava almak hiç de fena bir fikir değildi. Hele şehirden uzaklaşmak...

Ağır adımlarla faytoncuların durduğu yere yürüdüm. Sağa sola baktıkça ya yeni bir lokanta çarpıyordu gözüme ya da eczane. Adaya son geldiğimden bu yana dört yıl geçmişti. Kentteki kadar olmasa da burada da değişiyordu her şey. Faytona binmekten vazgeçtim, eve yürüyerek gitmeye karar verdim, pek kısa bir yol değildi ama olsun, yürümek, çevreyi görmek istiyordum. Sağa dönüp yokuş yukarı yürümeye başladım. Manav sergisinde hiç de albenisi olmayan meyveler diziliydi, pörsümüş, yorgun görünümlüydüler. Üsttekileri kaldırıncı alttan daha kü-

İlknur Özdemir

SENİN ÖYKÜN HANGİSİ

Özenli, titiz çalışmalarıyla, dili kullanmaktaki ustalığıyla, dünya çapında önemli birçok yapıtı Türkçe'ye çeviren **İlknur Özdemir**, bu kez bir öykü kitabıyla çıkıyor okurun karşısına. **Senin Öykün Hangisi**, yazarın ilk kitabı. Duru, yalın, pırl pırl bir Türkçe'yle, abartıya kaçmadan, yapaylığa düşmeden, sıcak, bir o kadar da hüzünlü öyküler yazıyor. Büyük kentlerdeki daralmış yaşamları; içlerine kapanmış, kendi öykülerini taşımaktan yorgun düşmüş insanları; son sözcükleri söylenmemiş yarım aşkları; yalnızlıkları; kalabalıktan kaçışları içtenlikle anlatıyor. Adanın ıssız sokakları, bomboş çay bahçeleri, otobüsler, vapurlar, deniz, birer tablo gibi gözümüzün önünde canlanırken, ele aldığı öykü kişilerinin iç dünyalarını da ustalıkla yansıtıyor. Büyük kent yalnızlığı, iletişimsizlik, kitaptaki bütün öykülerde hissediliyor. Öykü kişileri, her şeyden önce anlaşılacak, birilerine güven duymak istiyorlar. Yazar da haklı olarak soruyor: **Senin Öykün Hangisi?** Daha bu ilk kitabında **İlknur Özdemir**, kendine özgü bir ses yakalıyor. Klasik öykü yapısında durum öyküleri yazarak yeni şeyler söylemeyi başarıyor.

CEMİL KAVUKÇU

Kapakdaki resim: BART FORBES

ISBN 975-07-0387-1

9 789750 703874

<http://www.canyayinlari.com>